

Neurologie

Hallucinaties

Bij de ziekte van Parkinson

Inleiding

U heeft van uw behandelend arts vernomen dat u last heeft van hallucinaties die horen bij de Ziekte van Parkinson. U heeft al uitleg gehad van uw neuroloog en/of Parkinsonverpleegkundige. In deze folder kunt u alles rustig nalezen.

Wat zijn hallucinaties?

Hallucineren is het zien, horen, ruiken of voelen van dingen die er niet zijn. Als u hallucineert, is dat voor u levensecht, ook al weet u dat wat u beleeft niet werkelijk gebeurt. De hallucinaties bij de Ziekte van Parkinson zijn meestal niet angstaanjagend maar ze worden wel als erg vervelend ervaren.

Visuele hallucinaties (dingen zien die er niet zijn)

Deze komen bij ongeveer 30% van de mensen met de Ziekte van Parkinson voor. Vaak gaat er een (korte) periode van angstige en levendige dromen aan vooraf. Het begint vaak heel onopvallend. Iedereen kent het wel, vooral in de schemering. Vanuit uw ooghoeken denkt u een schim of een beweging te zien maar als u dan goed kijkt is het weg. Langzaamaan kan het toenemen, vooral in de schemering. Een kapstok met jassen wordt een mens, een beeldje wordt een levende hond of kat. Ook al weet u dat het niet echt is, het voelt onaangenaam aan. Als visuele hallucinaties langer bestaan worden de beelden van mensen of dieren steeds duidelijker en vaker gezien, ook overdag.

Hoe ontstaan visuele hallucinaties?

Hoe visuele hallucinaties ontstaan is niet precies bekend en er wordt nog onderzoek naar gedaan. Er zijn aanwijzingen dat de hersenen, bij mensen met de Ziekte van Parkinson én hallucinaties, zichtbare beelden minder goed verwerken dan bij mensen zonder hallucinaties. Deze verminderde verwerking van de hersenen zou kunnen bijdragen aan het ontstaan van hallucinaties.

Auditieve hallucinaties (geluiden horen die er niet zijn)

Deze komen soms voor in combinatie met visuele hallucinaties. Auditieve hallucinaties komen beduidend minder voor bij de Ziekte van Parkinson.

Olfactorische hallucinaties (geuren ruiken die niet aanwezig zijn). Deze komen zelden voor bij de Ziekte van Parkinson.

Sensitieve hallucinaties (dingen als dieren of voorwerpen voelen die er niet zijn). Deze komen zelden voor bij de Ziekte van Parkinson.

Medicijnen en hallucinaties

Alle belangrijke medicijnen bij de Ziekte van Parkinson kunnen hallucinaties geven. Wanneer er met een nieuw medicijn is begonnen of wanneer kortgeleden de hoeveelheid van een bepaald medicijn is opgehoogd moet met deze mogelijkheid rekening worden gehouden.

Welke medicijnen kunnen als bijwerking hallucinaties geven?

• Levodopa

Levodopa is een stof die in de hersenen wordt omgezet in Dopamine. Dit is de stof die bij mensen met de Ziekte van Parkinson onvoldoende aanwezig is om bewegingen soepel te laten verlopen. Het wordt altijd in combinatie met Carbidopa of Benserazide gegeven om te voorkomen dat Levodopa wordt afgebroken voordat het in de hersenen komt. Het wordt voorgeschreven onder de volgende merknamen:

- Levodopa/ Carbidopa
- Sinemet (combinatie van Levodopa met Carbidopa)
- Sinemet CR (als Sinemet maar met langzame afgifte)
- Madopar (combinatie van Levodopa met Benserazide)
- Madopar HBS (als Madopar maar met langzame afgifte)
- Madopar Dispers (als Madopar maar met versnelde en kortdurende afgifte)
- Stalevo (Sinemet in combinatie met de stof Comtan in één tablet. Bij deze combinatie wordt de werking van de Levodopa verlengd door de toevoeging van Comtan)

Dopamine agonisten

Dopamine agonisten bootsen in de hersenen de werking van Dopamine na. Het wordt voorgeschreven onder de volgende merknamen:

- Permax (Pergolide)
- Sifrol (Pramipexol)
- Requip (Ropinirol)
- Apomorfine
- Dopergin (Lisuride)
- Parlodel (Bromocriptine)

• *Glutamaat agonisten*

Een middel dat het effect van Dopamine kan versterken en eveneens effectief kan zijn bij de behandeling van overtollige bewegingen. Het wordt voorgeschreven onder de merknaam:

- Symmetrel (Amantadine)

Behandeling van hallucinaties bij de Ziekte van Parkinson

Ook bij milde hallucinaties moet u zich melden bij uw Neuroloog. Als hallucinaties langer bestaan kunnen ze in ernst toenemen. Uiteindelijk kunt u het verschil met de werkelijkheid niet meer zien. Dit wordt verschil in inzicht genoemd en kan leiden tot verwardheid (Parkinson-psychose).

Behandeling

- Mogelijk verandering van de medicijnen waarmee u recent bent gestart.
- Mogelijk vermindering van de hoeveelheid medicijnen die onlangs is opgehoogd.
- Als u de Parkinson medicijnen echt nodig heeft om te kunnen functioneren kan de neuroloog medicijnen toevoegen die hallucinaties tegen gaan zoals Exelon (Rivastigmine) pleisters of tabletten
- Bij zeer ernstige hallucinaties die dreigen te ontaarden in een psychose kan bij voorkeur, omdat dit middel het beste werkt, Clozapine aan de Exelon (Rivastigmine)

worden toegevoegd. Vanwege de bijwerkingen wordt er, de eerste 18 weken, wekelijks bloed geprikt. Daarna wordt maandelijks bloed geprikt. Evaluatie over het effect op de hallucinaties of psychose van Clozapine kan na 6 maanden gebruik.

- Als het gebruik van Clozapine bezwaarlijk is vanwege andere aandoeningen of het wekelijks bloedprikken, kan als tweede keuze Seroquel (Quetiapine) worden toegevoegd aan de Exelon (Rivastigmine).

Meer informatie

- Psychologische veranderingen bij de Ziekte van Parkinson. Universitair Medisch Centrum Groningen Neurologie
- Parkinson Vereniging: Cheval studie
- Parkinson Vereniging: Hallucinaties bij de Ziekte van Parkinson
- Spreekuur thuis: Spieren in de vertraging

Vragen

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u ze stellen tijdens het eerstvolgende bezoek of contact opnemen met:

Poli Neurologie		
Locatie Venlo	routennummer	☎ (077) 320 68 29
Locatie Venray	routennummer 22	☎ (0478) 52 25 88

VieCuri Medisch Centrum

Locatie Venlo

Tegelseweg 210
5912 BL Venlo
☎ (077) 320 55 55

Locatie Venray

Merseloseweg 130
5801 CE Venray
☎ (0478) 52 22 22

internet: www.viecuri.nl